



## ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

### Татарстан Республикасында жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуы турында

Татарстан Республикасы  
Дәүләт Советы тарафыннан  
2014 елның 24 декабрендә  
кабул ителде

#### 1 статья. Әлеге Законның жайга салу предметы

1. Әлеге Закон “Жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуы турында” 2014 елның 2 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – Федераль закон) нигезендә кабул ителде һәм Татарстан Республикасы территориясендә жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуын оештыруга бәйле мәсьәләләрне жайга сала.

2. Әлеге Закон халык дружиначысы таныклыгы үрнәген һәм аны бирү тәртибен, халык дружиначысының махсус символикасы үрнәген, халык дружиналарының координацияләү органнарын (штабларын) төзү һәм аларның эшчәнлеген тәртибен билгели.

#### 2 статья. Төп терминнар һәм төшенчәләр

Әлеге Законда төп терминнар һәм төшенчәләр Федераль закондагы мәгънәләрендә кулланыла.

#### 3 статья. Жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуының хокукый нигезе

Жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуының хокукый нигезен Россия Федерациясе Конституциясе, халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары, федераль конституциячел законнар, Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең бүтән норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, әлеге Закон һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының бүтән норматив хокукый актлары, муниципаль норматив хокукый актлар тәшкил итә.

**4 статья. Жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуын жайга салу өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре**

1. Жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуын жайга салу өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты түбәндәге вәкаләтләргә башкара:

1) жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуын жайга салу өлкәсендә норматив хокукый актлар кабул итә;

2) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм итә;

3) Татарстан Республикасында халык дружиналары эшчәнлеген координацияләү буенча республика штабын төзи;

4) “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге үзенең рәсми сайтында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чараларында хәбәрсез югалган затлар, аларны эзләүнең якинча урыны турында гомуми файдалана алырлык мәгълүмат, хәбәрсез югалган затларны эзләү чаралары координаторларының контакт мәгълүматлары, хәбәрсез югалган затларны нәтижәле эзләү өчен кирәкле башка гомуми файдалана алырлык мәгълүмат урнаштыра;

5) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә мәгълүмати-методик ярдәм күрсәтә;

6) жәмәгать тәртибен саклау буенча эчке эшләр органнары (полиция) яисә башка хокук саклау органнары тарафыннан уздырыла торган чараларда катнашу чорына халык дружиначыларын шәхси иминләштерүне гамәлгә ашыра;

7) жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуын жайга салу өлкәсендә федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләргә башкара.

2. Әлеге статьяда билгеләнгән вәкаләтләргә башкару тәртибе законнар нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

**5 статья. Жәмәгать тәртибен саклауда гражданның катнашуын жайга салу өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре**

1. Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнары (алга таба – жирле үзидарә органнары) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә Федераль законда, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда, әлеге Законда һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә ярдәм итә, халык дружиналарының эшчәнлегенә өчен шартлар тудыра.

2. Хәбәрсез югалган затларны эзләүдә катнашучы гражданның булышу максатларында жирле үзидарә органнары “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге үзләренең рәсми сайтларында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чараларында хәбәрсез югалган затлар, аларны эзләүнең якинча урыны турында гомуми файдалана алырлык мәгълүмат, хәбәрсез югалган затларны эзләү чаралары

координаторларының контакт мәгълүматлары, хәбәрсез югалган затларны нәтижәле эзләү өчен кирәкле башка гомуми файдалана алырлык мәгълүмат урнаштыра.

Мондый мәгълүматны урнаштыру тәртибе муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Жирле үзидарә органнары, хәбәрсез югалган затларны эзләүдә оештырылган төркемнәр төзү, эзләүнең якинча маршрутын һәм урынын билгеләү мәсьәләләрен, башка мәсьәләләрне хәл итү өчен, хәбәрсез югалган затларны эзләүдә катнашучы гражданның жарле үзидарә органнарының тәкъдимнәрен юллау тәртибен билгели.

4. Татарстан Республикасында тиешле муниципаль берәмлекләреннән вәкилләккә органнары халык дружинасы төзелергә мөмкин булган территориянең чикләрен билгели.

5. Жирле үзидарә органнары халык дружиналары эшчәнлеген матди-техник тәмин итүне финанслауга акча бүлеп бирергә, халык дружиналарына биналар, аларның эшчәнлеген башкару өчен кирәкле техник һәм башка матди чаралар бирергә мөмкин.

6. Жирле үзидарә органнары тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән халык дружиначыларының эшчәнлеген матди кызыксындырырга, халык дружиначыларына муниципаль берәмлек территориясе чикләрендә шәһәр, шәһәр яны һәм жарле жәмәгать транспортының барлык төрләре өчен (таксидан тыш) йөрү билетлары бирергә, халык дружиначыларына һәм аларның гаилә әгъзаларына өстәмә ташламалар һәм компенсацияләр, хокукый һәм социаль яклау гарантияләрен билгеләргә, шулай ук матди кызыксындыруның Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләрен кулланырга мөмкин.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан халык дружиначыларына ташламалар һәм компенсацияләр бирү тәртибе муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

## **6 статья. Халык дружиналарын координацияләү органнары (штаблар)**

1. Татарстан Республикасы территориясендә халык дружиналарының эшчәнлеген координацияләүне һәм аларның Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жарле үзидарә органнары, шулай ук эчке эшләр органнары (полиция) һәм башка хокук саклау органнары белән үзара хезмәттәшлеген гәмәлгә ашыру максатларында Татарстан Республикасында халык дружиналары эшчәнлеген координацияләү буенча республика штабы (алга таба – Республика штабы) төзелә.

2. Республика штабы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан төзелә һәм даими эшләүче коллегиаль орган булып тора. Республика штабының структурасын һәм составын Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты раслый.

3. Республика штабының төп бурычлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1) халык дружиналары эшчәнлеген жәмәгать тәртибен саклауда эчке эшләр органнарына (полициягә) һәм башка хокук саклау органнарына ярдәм итү мәсьәләләре буенча координацияләү;

2) халык дружиналары эшчәнлеге турында мәгълүматны гомумиләштерү һәм анализлау һәм Татарстан Республикасында халык дружиналары командирлары өчен өйрәтү семинарлары уздыру;

3) эчке эшләр органнарына (полициягә) һәм башка хокук саклау органнарына жәмәгать тәртибен саклауда ярдәм итү мәсьәләләре буенча халык дружиналары өчен тәкъдимнәр эшләү;

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән башка бурычлар.

4. Төп бурычларны үтәү максатларында Республика штабы түбәндәге функцияләргә башкара:

1) халык дружиналары эшчәнлеген координацияләүгә һәм эчке эшләр органнарына (полициягә) һәм башка хокук саклау органнарына жәмәгать тәртибен саклауда ярдәм итүгә бәйлә мәсьәләләргә һәм тәкъдимнәргә карау;

2) үз компетенциясе чикләрендә карарлар кабул итү;

3) халык дружиналары командирларына, аларның урынбасарларына таныклыклар ясау, тапшыру һәм ул таныклыкларны алмаштыру;

4) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән башка функцияләр.

5. Тиешле муниципаль берәмлекләр территорияләрендә халык дружиналарының үзара хезмәттәшлеге һәм аларның эшчәнлеген координацияләү максатларында җирле үзидарә органнары халык дружиналарын координацияләү органнары (штаблар) төзәргә мөмкин.

6. Халык дружиналарын координацияләү органнарын (штабларны) төзү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе өсегә Законга 1 нче кушымтада билгеләнә.

## **7 статья. Халык дружиначысының таныклығы һәм махсус символикасы**

1. Халык дружиначысы жәмәгать тәртибен саклауда катнашканда өсегә Законга 2 нче һәм 4 нче кушымталар нигезендә форма киеме һәм (яисә) кул повязкасы рәвешендә халык дружиначысының махсус символикасын кулланырга һәм билгеләнгән үрнәктә ясалган халык дружиначысы таныклығын үзендә йөртәргә тиеш.

2. Халык дружиначысы таныклығын бирү тәртибе өсегә Законга 3 нче кушымтада билгеләнә.

3. Халык дружиначысының форма киеме жәмәгать тәртибен саклау чараларында катнашканда халык дружиначысы киеп йөрү өчен каралган өс киemenең күренеп тора торган бертөрле тышкы билгеләр булган элементыннан гыйбарәт.

4. Халык дружиначысына форма киеме һәм (яисә) кул повязкасы дежурлыкка керешкәндә халык дружинасы командиры тарафыннан бирелә.

5. Халык дружинасында өгъза булуны туктатканда яисә таныклыкның гамәлдә булу вакыты чыккан очракта таныклык халык дружинасы командирына тапшырылырга тиеш.

6. Халык дружиначысы таныклығы, форма киеме һәм кул повязкасы халык дружиналары акчалары исәбеннән өзерләнә.

## **8 статья. Халык дружиначыларын матди кызыксындыру һәм шәхси иминләштерү**

1. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары Татарстан Республикасы бюджеты исәбеннән халык дружиначылары эшчәнлеген матди кызыксындыруны гамәлгә ашырырга мөмкин.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты жәмәгать тәртибен саклау буенча эчке эшләр органнары (полиция) яисә башка хокук саклау органнары тарафыннан уздырыла торган чараларда катнашу чорына халык дружиначыларын шәхси иминләштерүне гамәлгә ашыра.

3. Иминият суммалары халык дружиначысы жәмәгать тәртибен саклау буенча эчке эшләр органнары (полиция) яисә башка хокук саклау органнары тарафыннан уздырыла торган чараларда катнашу чорында түбәндөгә иминият очраклары барлыкка килгәндә түләнә:

- 1) халык дружиначысы һәлак булса;
- 2) халык дружиначысына инвалидлык билгеләнсә;
- 3) халык дружиначысы тән жәрәхәтләре алса.

## **9 статья. Жәмәгать тәртибен саклауны гамәлгә ашыруда катнашучы гражданнарны дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан бүләкләү чаралары**

1. Жәмәгать тәртибен саклауда һәм хокук бозуларга каршы көрәштә актив катнашкан өчен халык дружиначылары Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары тарафыннан түбәндөгечә бүләкләнергә мөмкин:

- 1) рәхмәт белдерү;
- 2) акчалата премия бирү;
- 3) кыйммәтле бүләк тапшыру;
- 4) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының мактау грамоталары, жирле үзидарә органнарының мактау грамоталары белән бүләкләү.

2. Жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнар ижтимагый бурычларын үтәгәндөгә аерым казанышлары, шул чакта күрсәткән батырлыклары һәм каһарманлыклары өчен законнар нигезендә Россия Федерациясе дәүләт бүләкләренә һәм Татарстан Республикасы дәүләт бүләкләренә тәкъдим ителергә мөмкин.

3. Бүләкләүләр Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле бюджетлар акчаларыннан, физик һәм юридик затларның ихтыярий иганәләреннән һәм законнарда тыелмаган башка чыганаклардан бирелә.

**10 статья. Татарстан Республикасы аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренен) үз көчләрен югалтуын тану**

Әлеге Закон үз көченә кергән көннән түбәндәгеләрне үз көчләрен югалткан дип танырга:

1) “Татарстан Республикасында жәмәгать тәртибен тәмин итүдә гражданнарның катнашуы турында” 2005 елның 1 ноябрәндәге 107-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын;

2) “Татарстан Республикасында жәмәгать тәртибен тәмин итүдә гражданнарның катнашуы турында” Татарстан Республикасы Законына үзгәреш кертү хакында” 2007 елның 8 ноябрәндәге 52-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын;

3) “Татарстан Республикасында жәмәгать тәртибен тәмин итүдә гражданнарның катнашуы турында” Татарстан Республикасы Законының 7 һәм 17 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында” 2008 елның 23 июнендәге 25-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын;

4) “Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында” 2014 елның 12 июнендәге 53-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 17 статьясын.

**11 статья. Әлеге Законның үз көченә керүе**

1. Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты үзенең норматив хокукый актларын әлеге Законга туры китерергә, шулай ук әлеге Закон үз көченә кергән көннән алып алты ай эчендә аны гамәлгә ашыруны тәмин итә торган норматив хокукый актлар кабул итәргә тиеш.

Татарстан Республикасы  
Президенты



Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль  
2015 елның 16 гыйнвары  
№ 4-ТРЗ

**Халык дружиналарын координацияләү органнарын (штабларны)  
төзү һәм аларның эшчәнлеген тәртибе**

1. Федераль законның 13 статьясы нигезендә әлеге Тәртип халык дружиналарын координацияләү органнарын (штабларны) төзү һәм аларның эшчәнлеген тәртибен билгели.

2. Халык дружиналарын координацияләү органнары (штаблар) халык дружиналарының үзара хезмәттәшлеген һәм аларның эшчәнлеген координацияләү максатларында Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан төзелергә мөмкин.

3. Халык дружиналарын координацияләү органы (штабны) төзү турында карар, аның составын раслау бу органы төзү турында карар кабул иткән органың хокукый акты белән рәсмиләштерелә.

4. Халык дружиналарын координацияләү органы (штаб) үз эшчәнлеген аны төзү турында карар кабул иткән орган раслый торган нигезләмә буенча башкара.

5. Халык дружиналарын координацияләү органы (штаб) составына Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, башкарма хакимиятнең эчке эшләр өлкәсендәге федераль органының территориаль органы вәкилләре, шулай ук хокук саклау юнәлешендәге ижтимагый берләшмәләр житәкчеләре һәм халык дружиналары командирлары кертелергә мөмкин. Халык дружиналарын координацияләү органы (штаб) составына кирәк булганда башка затлар да кертелә ала.

6. Халык дружиналарын координацияләү органы (штабны) халык дружиналарын координацияләү органы житәкчесе (штаб башлыгы) житәкли, ул халык дружиналарын координацияләү органы (штабны) төзү турында карар кабул иткән органың вазыйфай затлары арасыннан билгеләп куела.

7. Халык дружиналарын координацияләү органы (штаб) түбәндәгеләрне башкара:

а) халык дружиналарының Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары һәм хокук саклау органнары белән жәмәгать тәртибен саклау мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлеген оештыра;

б) халык дружиналары эшчәнлегенә төп мәсьәләләрен карый, халык дружиначылары эше вакытында килеп чыга торган мәсьәләләрен ачыклай, аларны хәл итү өчен тәкъдимнәр эшли;

в) үз эшенә кызыксынучы органнар һәм оешмалар вәкилләрен, башка белгечләрен җәлеп итә;

г) законнар нигезендә башка вәкаләтләр башкара.

### Халык дружиначысы таныклыгы тасвирламасы һәм үрнәге

1. Халык дружиначысы таныклыгы 65 x 200 мм үлчәмдәге (ачык килеш) китапчыктан гыйбарәт. Таныклыкның тышы кызыл төстәге материалдан ясала. Таныклыкның эчке ягына ак төстәге кәгазь ябыштырыла.

2. Таныклык тышының уң ягында өске өлештә алтынсу төстәге баш хәрефләр белән ике юлга

“ХАЛЫК ДРУЖИНАЧЫСЫ

ТАНЫКЛЫГЫ” дип языла,

астарак алтынсу төстә горизонталь линия сызыла.

Күрсәтелгән горизонталь линия астына алтынсу төстәге баш хәрефләр белән ике юлга

“УДОСТОВЕРЕНИЕ

НАРОДНОГО ДРУЖИНИКА” дип языла.

3. Таныклыкның эчке ягында сул якта:

өстә бер горизонталь линия, аның астына “(халык дружинасының исеме)” сүзләре языла;

алар астында уртада – “ХАЛЫК ДРУЖИНАСЫ” сүзләре языла;

алар астында уртада – “Таныклык № \_\_\_\_” сүзләре языла;

аскарак өч юлга “Фамилиясе”, “Исеме”, “Атасының исеме” сүзләре языла, һәрбер юл янәшәсендә уң якка горизонталь сызык сызыла;

күрсәтелгән сүзләрдән аста бер горизонтальдә ике линия сызыла, сулдагысы астына – “(вазыйфасы)”, уңдагысы астына “(имза)” сүзе языла;

астагы өлештә ике юлга түбәндәге сүзләр языла:

“20 \_\_\_\_ елның \_\_\_\_\_ кадәр гамәлдә

“20 \_\_\_\_ елның \_\_\_\_\_ кадәр озайтылды”.

4. Таныклыкның эчке ягында уң якта:

өстә уртада – “НАРОДНАЯ ДРУЖИНА” сүзләре;

алар астында бер горизонталь линия сызыла, аның астына “(халык дружинасы исеме)” сүзләре языла;

алар астында уртада – “Удостоверение № \_\_\_\_” сүзләре языла;

күрсәтелгән сүзләрдән аста 2,5 x 3 см зурлыкта фоторәсем (анфас) ябыштырыла;

фоторәсемнән уңда өч юлга “Фамилия”, “Имя”, “Отчество” сүзләре языла, һәрбер сүз янәшәсендә уң якка горизонталь сызык сызыла;

күрсәтелгән сүзләрдән аста бер горизонтальдә ике линия сызыла, сулдагысы астына – “(должность)”, уңдагысы астына “(подпись)” сүзе языла;

фоторәсем астында мөһер өчен урын калдырыла һәм “М.П.” баш хәрефләре куела;



астагы өлештә ике юлга түбәндәге сүзләр языла:

“Действительно до \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ года

Продлено до \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ года”.

5. Кирәкле барлык реквизитларны тутырганнан соң таныклык жирле үзидарә органы мөһере белән таныклана: мөһер фоторәсемнең астагы сул почмагы һәм халык дружинасы командиры имзасы куелган юл өстенә сугыла.

6. Халык дружиначысы таныклығы үрнәге

<p><b>ХАЛЫК ДРУЖИНАЧЫСЫ ТАНЫКЛЫГЫ</b></p> <hr/> <p><b>УДОСТОВЕРЕНИЕ НАРОДНОГО ДРУЖИННИКА</b></p>
--

**Эчке якның  
сул өлеше**

**Эчке якның  
уң өлеше**

<p>(халык дружинасының исеме) <b>ХАЛЫК ДРУЖИНАСЫ</b> Таныклык № _____</p> <p>Фамилиясе _____ Исеме _____ Атасының исеме _____</p> <p>_____ (вазыйфасы) _____ (имза)</p> <p>20 _____ елның _____ кадәр гамәлдә</p> <p>20 _____ елның _____ кадәр гамәлдә</p> <p>_____ _____</p>	<p><b>НАРОДНАЯ ДРУЖИНА</b> _____ (наименование народной дружины) Удостоверение № _____</p> <p>место для фотографии Фамилия _____ Имя _____ Отчество _____</p> <p>М.П. _____ (должность) _____ (подпись)</p> <p>Действительно до _____ 20 ____ года</p> <p>Продлено до _____ 20 ____ года</p> <p>_____ _____</p>
--	---

### **Халык дружиначысы таныклыгын бирү тәртибе**

1. Әлеге Тәртип Федераль законның 16 статьясы нигезендә халык дружиначысы таныклыгын бирү тәртибен билгели.

2. Халык дружиначысы таныклыгын рәсмиләштерү “Татарстан Республикасында жәмәгать тәртибен саклауда гражданнарның катнашуы турында” Татарстан Республикасы Законы белән расланган бердәй үрнәк буенча жирлекләрнең, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары тарафыннан башкарыла.

3. Халык дружиначысы таныклыгы, гражданның язмача гаризасына нигезләнеп, өч елга бирелә.

Таныклыкның гамәлдә булу вакыты өч елга озайтыла.

4. Халык дружиначысы таныклыгы жирле үзидарә органының вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзалана һәм жирле үзидарә органы мөһере белән таныклана.

5. Халык дружиначысы таныклыгы халык дружиначысына, аның имзасын алып, кагыйдә буларак, тантаналы рәвештә һәм халык дружинасы әгъзалары катнашында тапшырыла.

6. Жирле үзидарә органы бирелгән таныклыкларның исәбен халык дружиначылары таныклыкларын теркәү журналында алып бара.

7. Халык дружиначысы таныклыгы югалган яисә бозылган, аның гамәлдә булу срогы тәмамланган яисә халык дружиначысының персонал мәгълүматлары үзгәргән очракта таныклык алмаштырыла. Мондый очракта элек бирелгән таныклык (югалган очрактан тыш) халык дружинасы командиры тарафыннан тиешле жирле үзидарә органына тапшырыла.

8. Халык дружиначысын халык дружинасыннан чыгарган очракта халык дружиначысы таныклыгы халык дружинасы командиры тарафыннан тиешле жирле үзидарә органына кире тапшырыла.

“Татарстан Республикасында  
жәмәгать тәртибен саклауда  
гражданнарның катнашуы турында”  
Татарстан Республикасы Законна  
4 нче кушымта

**Халык дружиначысының махсус символикасы тасвирламасы һәм үрнәге**

1. Халык дружиначысының форма киеме яктылыкны кире кайтаргыч өлешләр тегелгән зәңгәр төстәге жилеттан гыйбарәт, аңа түбәндәге язулар төшерелгән:

1) алда уң якта күкрәк кесәсе тигезлегендә – 10 мм зурлыктагы баш хәрефләр белән “НАРОДНАЯ ДРУЖИНА” сүзләре;

2) алда сул якта күкрәк кесәсе тигезлегендә – 10 мм зурлыктагы баш хәрефләр белән “ХАЛЫК ДРУЖИНАСЫ” сүзләре;

3) артта – 60 мм зурлыктагы баш хәрефләр белән “НАРОДНАЯ ДРУЖИНА” сүзләре;

алар астында горизонталь линия;

горизонталь линия астында – 60 мм зурлыктагы баш хәрефләр белән “ХАЛЫК ДРУЖИНАСЫ” сүзләре.

Хәрефләр ак төстәге термоысул белән төшерелә.

2. Халык дружиначысының форма киemenең үрнәге

**Алгы як**



**Арткы як**



3. Халык дружиначысының кул повязкасы кызыл төстөгө тукумадан тегелгән 250 x 100 мм зурлыктагы турыпочмаклыктан гыйбарәт, аның уртасына 25 – 40 мм зурлыктагы ак төстөгө баш хәрефләр белән “ДРУЖИННИК” дип языла, аның астында горизонталь линия сызыла, линия астына уртага 25 – 40 мм зурлыктагы ак төстөгө баш хәрефләр белән “ДРУЖИНАЧЫ” дип языла, язуның озынлыгы 150 – 200 мм тәшкил итә, бәйләп кую өчен каралган өлешләре була.

4. Халык дружиначысының кул повязкасының үрнәге

